

การสื่อความหมายในนิตยสารการ์ตูนชายหัวเราะฉบับกระบี่

นางสาว มาณิษา พิศาสมุทร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

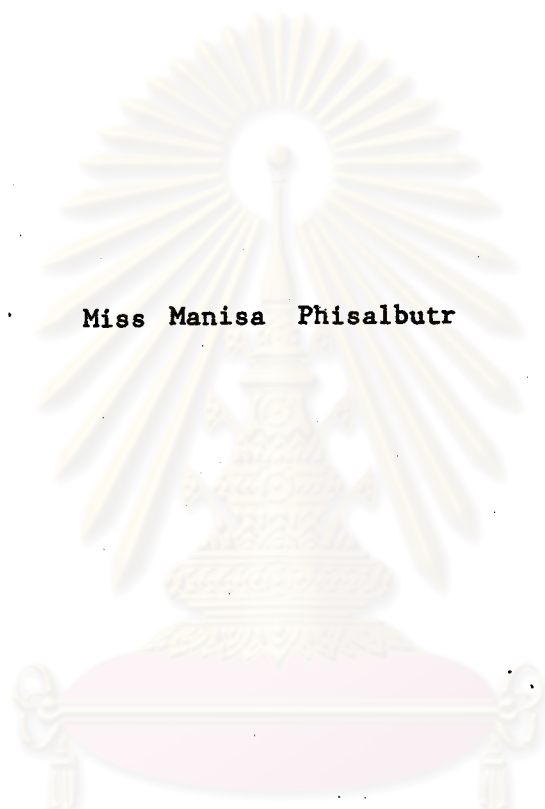
ISBN 974-577-327-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017465

i 17002734

COMMUNICATING TECHNICS IN KAI HUA RAW CARTOON

Miss Manisa Phisalbutr

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Mass Communication

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-327-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การสื่อความหมายในนิตยสารการ์ตูนชายหัวเราะฉบับกระเป๋
โดย นางสาว มาติษา พิศาลบุตร
ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรานัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ระวีวรรณ ประกอบผล)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ถิรภัทร์ อนวัชศิริวงศ์)

มาฉิษา พิศาลบุตร : การสื่อความหมายในนิตยสารการ์ตูนชายหัวเราะฉบับกระเป๋
(Communicating Technics in Kai Hua Raw Cartoon) อาจารย์ที่ปรึกษา :
ผศ.ดร.กาญจนา แก้วเทพ, 215 หน้า. ISBN 974-577-327-1

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงวิธีการนำเสนอภาพการ์ตูนของ "ชายหัวเราะฉบับ:
กระเป๋" โดยพิจารณาทั้งในด้านของรูปแบบ และเนื้อหา โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพที่นำองค์ประกอบทาง
ด้านวรรณกรรมมาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์รูปแบบ และในส่วนของเนื้อหาที่สะท้อนภาพสังคม ได้
พิจารณาจากสาระสำคัญของเนื้อหาการ์ตูนโดยรวมว่าได้สะท้อนภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย
อย่างไรบ้าง สำหรับการวิเคราะห์ความขบขันที่ผู้อ่านได้รับจากการอ่านภาพการ์ตูนนั้น สามารถอธิบายได้
โดยใช้ทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างอารมณ์ขัน

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สำหรับรูปแบบในการนำเสนอภาพการ์ตูนของ "ชายหัวเราะฉบับ
กระเป๋" นี้ จะประกอบด้วย แก่นเรื่อง โครงเรื่อง ฉาก ตัวละคร การใช้ภาษาในลักษณะบทสนทนา
รวมทั้งแหล่งวัตถุดิบเช่นเดียวกับวรรณกรรมประเภทนวนิยาย, ละครโทรทัศน์ โดยนำมาเสนอในรูปแบบ
ของภาพการ์ตูนรอบคอบ และหลายกรอบ อันเป็นรูปแบบส่วนที่มีเอกลักษณ์ของภาพการ์ตูนซึ่ง
แตกต่างไปจากวรรณกรรมประเภทอื่น

ภาพการ์ตูนใน "ชายหัวเราะฉบับกระเป๋" เกิดจากการนำ แก่นเรื่อง โครงเรื่อง ฉาก
ตัวละคร บทสนทนา และวัตถุดิบที่หามาได้จากแหล่งต่าง ๆ คือ จากชีวิตจริง สื่อมวลชน และจากผู้อ่าน
มาผสมผสานกันเป็นเหตุการณ์ที่ดำเนินเรื่องราวไปตามกรอบของภาพการ์ตูน ทั้งในรูปแบบที่เป็นกรอบ
เดี่ยว และหลายกรอบ โดยทุกภาพจะมีส่วนประกอบที่ขาดไม่ได้คือ การสอดแทรกความขบขันให้กับ
เรื่องราวเหล่านั้นด้วยวิธีการสร้างมุขตลกประเภทต่าง ๆ 7 ประเภท ดังนี้คือ การข่อนปมหรือการ
อำพราง, การหักมุม, การทำเรื่องใหญ่เป็นเรื่องเล็ก, ความแตกต่างระหว่างยุคสมัย, การใช้ศัพท์
เฉพาะวงการ, การใช้ลักษณะนิสัยและความเป็นอยู่, สิ่งเกินความจริง

สำหรับเนื้อหาที่สะท้อนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยนั้น จากการศึกษาพบว่าผู้เขียนการ์ตูน
สะท้อนออกมาจากเนื้อหาและเรื่องราวในสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ แต่ได้นำมาเสนอในรูปแบบของการ
ล้อเลียน ได้แก่ ข่าวประจำวัน บทเพลง โฆษณา ภาพยนตร์โทรทัศน์ บัญชาสังคมด้านต่าง ๆ ตลอดจนถึง
ตัวละครและอาชีพของตัวละคร ในการนำเสนอผู้เขียนจะใช้ลักษณะของความทันเวลาและทันเหตุการณ์
แต่บางเรื่องอาจเป็นเรื่องร่วมสมัย ผู้เขียนก็สามารถเลือกนำมาล้อเลียนได้

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติ อภิญญา พิศาลบุตร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

MANISA PHISALBUTR : COMMUNICATING TECHNIC IN KAI HUA RAW CARTOON.
THISIS ADVISOR : ASSIST.PROF. KANJANA KAEWTHEP, Ph.D. 215 pp.
ISBN 974-577-327-1

The purpose of this research is to find out methods of showing cartoons of "Kai Hua Raw" with considerations of forms and contents. This work is the quality research on literature as a rule to analyse the forms. Besides that, the contents which reflect the attitudes of society consider the theme of cartoons. Moreover, the sense of humour readers get from cartoons can be explained by applying sense of humour theories.

The research can be summed up like this : The cartoons "Kai Hua Raw", usually consist of theme, plot, background, actors, types of words in dialogues including materials, like novel, series. Moreover cartoons may be presented in a monoframe and multiframe ones which is a unique nature among cartoons, differing from other types of literatures.

Cartoon drawings in "Kai Hua Raw" are mixtures of theme, plot, background, actors, dialogues and raw materials from life, mass media and readers to create events out of them, presented to readers with cartoon drawings in succession in the forms of ending with a monoframe and multiframe drawings. Therefore, there is an insertion of humour to those stories with various 7 types of gags : Hidden Element or Understatement, the Reverse, Huge and Tiny, Antique and Modern, Shop Talking, Habits and Customs, Exaggeration.

For the theme reflecting society attitudes, we find out that cartoons have reflected these activities through various types of mass media. The ones that picked and ridiculed or jeered them are daily news, songs, advertising movies, television movies, various society problems, all the way to actors and their trades. Cartoonists cling to state of being abreast of time and events, Whenever any event has taken place and has been a new one, interested by the public, cartoonists will reflect them in cartoon drawings, with jeers within a very short time at once. Moreover, some events, though may be not new ones, if they are contemporary, having any concern with the public in society, cartoonists can pick them up for jeers.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต ภาควิชา ศึกษาศาสตร์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาและช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดิเรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งรองศาสตราจารย์ ดร.ระวีวรรณ ประกอบผล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำปรึกษา และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ได้รับความกรุณาและความร่วมมือจาก คุณวิจิต ฤทธสาทจิต เจ้าของและผู้บริหารงาน บริษัท ศรีสยามการพิมพ์ จำกัด คุณนิพนธ์ เสงี่ยมศักดิ์ คุณภักดิ์ แสนทวีสุข นักเขียนการ์ตูนของนิตยสารชายหัวเราะฉบับกระเป๋่า ซึ่ง ได้ให้ข้อมูลและรายละเอียดต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยเป็นอย่างมาก

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาที่ได้ให้ความสนับสนุนทางด้านการศึกษา ตลอดไปจนถึงบุคคลทุกท่านที่ไม่สามารถเอ่ยนามได้ทั้งหมดที่มีส่วนช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และสนับสนุน การทำวิจัยเสมอมา จนกระทั่งสำเร็จการศึกษา ความเอื้อเฟื้อ และความกรุณาทั้งหลายที่ผู้วิจัย ได้รับจากทุกท่านจะอยู่ในความทรงจำตลอดไป

มาณิษา พิศาลบุตร

เมษายน 2533

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
ปัญหาที่วิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
ข้อจำกัดของการวิจัย	9
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
ทฤษฎีเกี่ยวกับอารมณ์ขัน	10
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
3 ระเบียบวิธีวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูล	22
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	22
การเก็บรวบรวมข้อมูล	23
หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	24
วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	24

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4	บริบทของการ์ตูน "ชายหัวเราะฉับกระเป๋่า"	26
	ประวัติการ์ตูนในยุโรปและอเมริกา	26
	พัฒนาการของการ์ตูนซ้ำชั้น	28
	ประวัติการ์ตูนในประเทศไทย	29
	ประเภทของการ์ตูน	30
	ลักษณะของการ์ตูนซ้ำชั้น	31
	ความเป็นมาของนิยายสารการ์ตูน "ชายหัวเราะฉับกระเป๋่า"	33
	ลักษณะของหนังสือฉับกระเป๋่า	36
	ทำไม "ชายหัวเราะฉับกระเป๋่า" จึงอยู่ได้และเป็นที่นิยม	39
	นักเขียนการ์ตูน	44
5	การวิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอภาพการ์ตูนของ	
	"ชายหัวเราะฉับกระเป๋่า"	46
	แก่นเรื่อง	46
	โครงเรื่อง	47
	ตัวละคร	54
	การใช้ภาษาในบทสนทนา	72
	ฉาก	80
	วัตถุวิสัย และการเลือกสรรมานำเสนอ	82
	การสร้างอารมณ์ขันด้วยมุขตลก	95
	ภาพการ์ตูนกรอบเดี่ยวจบ และหลายกรอบจบ	109
	ภาพการ์ตูนไม่มีคำบรรยาย	120
	การใช้สัญลักษณ์	122

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตารางแสดงปริมาณการนำเสนอमुखत्तลกในภาพการ์ตูน	211
2	ตารางแสดงปริมาณการนำเสนอमुखत्तลกโดยการเปรียบเทียบระหว่าง ภาพการ์ตูนกรอบเดี่ยวจบและหลายกรอบจบ	212
3	ตารางเปรียบเทียบปริมาณภาพการ์ตูนกรอบเดี่ยวจบและหลายกรอบจบ ในนิตยสารแต่ละฉบับ	213
4	ตารางแสดงปริมาณของฉากที่ปรากฏในภาพการ์ตูน	214
5	ตารางแสดงปริมาณการนำเสนอเนื้อหาที่สะท้อนปัญหาสังคม	214
6	ตารางเปรียบเทียบอาชีพของตัวละครชายและหญิงที่ปรากฏในภาพการ์ตูน ..	215

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย